

להניע שינוי משטר באיראן עכשיו; יש ללמוד מהדיפלומט הוותיק

24.04.2026 | וינברג מ' דוד written by

עם דעיכת הפעולה הצבאית רחבת ההיקף של ארה"ב נגד איראן, הגיעה העת לשלב השני במערכה נגד הרפובליקה האסלאמית הרדיקלית: הדחת האייתוללות ומשמרות המהפכה מן השלטון. הגיעה העת לשינוי משטר.

בתמיכה נכונה מבחוץ, הדבר אמור להיות אפשרי. מיליוני איראנים ודאי מבקשים זאת. אומנם, לא נשיא ארה"ב דונלד טראמפ ולא ראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו הגדירו שינוי משטר כיעד רשמי של המתקפה הצבאית הנוכחית נגד איראן, אבל שני המנהיגים עודדו מפגינים איראנים להשיב לעצמם את מדינתם מידי הבריונים צמאי הדם ורודפי השמדת העם הממשיכים לדכא את אזרחי איראן, והשואפים למחוץ את המערב ולהשמיד את ישראל.

בסופו של דבר, רק שינוי משטר יכול לנטרל לטווח הארוך באמת ובתמים את האיום הגרעיני של איראן, ורק העם האיראני עצמו יכול להפיל את המשטר.

יש דברים רבים שארה"ב, ישראל ואחרים יכולים לעשות כדי לתמוך בהתגבשותה של אופוזיציה איראנית נחושה: ניהול קמפיין תעמולה אגרסיבי נגד המשטר (למשל באמצעות כלי תקשורת ייעודי אנטי-משטרי), אימון פלגים אופוזיציוניים בתוך איראן וצידום בנשק, הגברת תקיפות גלויות וחשאיות נגד מפקדי משמרות המהפכה והבסיג', וכן המשך שחיקת צבאות השלוחים של איראן בעיראק, בלבנון, בעזה ובתימן.

מעל הכול, חיוני לשמר את מצור הכלכלה והנפט הנוכחי על איראן, ללא כל הקלה בסנקציות על המשטר וללא נסיגה של כוחות אמריקניים משמעותיים מן האזור.

ארה"ב, ישראל ואחרים היו צריכים לפעול כך במהלך ארבעים השנים האחרונות [?] אך כמעט איש לא עשה זאת. למרבה הצער, כל מי שדגל במאמץ שיטתי לשינוי משטר באיראן נחשב למוזר ומעצבן, כמטיף למדיניות בלתי מציאותית.

אחד מאותם דון קישוטים היה אורי לוברני המנוח, שהלך לעולמו בשנת 2018 (ואני הספדתי אותו אז כנביא שלא זכה להכרה). משאת נפשו הייתה לראות את המשטר האסלאמי-מהפכני באיראן מופל, והוא האמין בכל ליבו כי ישראל ומדינות המערב יכולות וחייבות לעשות הרבה יותר כדי להביא לכך.

לוברני היה דמות מרכזית בממסד החוץ והביטחון של ישראל במשך 60 שנה, והייתה לי הזכות להכירו. הוא הברית עולים יהודים לארץ ישראל המנדטורית במסגרת ההגנה, ולחם במלחמת

העצמאות. שימש ראש לשכתו של שר החוץ משה שרת, ויועץ לענייני ערבים ומנהל לשכה של ראש הממשלה ושר הביטחון דוד בן-גוריון. הוא שירת תחת כל ממשלות ישראל עד ימי נתניהו.

בעת כהונתו כשגריר באתיופיה היה בין מובילי מבצע שלמה, שהביא לישראל כ-20 אלף יהודים מאתיופיה. בשנות ה-80 היה מתאם הפעולות בלבנון, וניסה ללא הצלחה להשיב את הנווט הישראלי השבוי רון ארד.

ובעיקר, שימש ראש הנציגות הישראלית בטהרן בשנים 1973-1978, בשנותיה האחרונות של הברית ההדוקה בין ישראל לאיראן טרם נפילת השאה. התפרסם בכך שחזה את נפילת השאה חצי שנה מראש אך איש לא האמין לו, לרבות אנליסטים של ה-CIA.

לובראני יצא למסע אישי, בן 40 שנה, לעידוד שינוי משטר באיראן. הוא פרסם מאמרים וניירות מדיניות שהציגו את האפשרות והצורך בכך, והציג את טיעוניו בפני כל מי שהיה מוכן לשמוע בווינגטון ובירושלים אך לא רבים אכן הקשיבו.

פורסם באתר JDN, בתאריך 24 בפאריל 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.